

Gondolatok a magánszemély által készített hangfelvételek felhasználhatóságáról a büntetőeljárásokban

Reflections on the Admissibility of Audio Recordings
Made by Private Individuals in Criminal Proceedings

Pokker Zoltán Péter

Dr., ügyvéd, doktorandusz
Pécsi Tudományegyetem,
Állam- és Jogtudományi Kar
pokkerzoltan@gmail.com

Absztrakt

Cél: A tanulmány célja, hogy bemutassa a magánszemélyek által készített hangfelvételek felhasználásával kapcsolatos jogi problémákat a büntetőjog területén.

Módszertan: A munka a hatályos jogszabályi környezet elemzésére alapul, amelyet kiegészít a bírósági gyakorlat és az ahhoz fűződő szakirodalom áttekintése is.

Megállapítások: A cikkben arra a megállapításra jut a szerző, hogy a jelenlegi jogszabályi háttér nem alkalmas arra, hogy megnyugtatóan rendezze a hangfelvételek felhasználhatóságának kérdését, ugyanis a bírósági gyakorlat és a tételes joganyag egymással ellentmondó képet mutat.

Érték: A tanulmány rávilágít a témát érintően a bírósági gyakorlat és a hatályos jogszabályok közötti ellentmondásokra, ezzel egyfajta felhívást is intéz a jogalkotó irányába a megnyugtató jogszabályi környezet kialakítását célozva.

Kulcsszavak: hangfelvétel, lehallgatás, titkos információgyűjtés, büntetőeljárás

Abstract

Aim: The aim of the study is to examine the legal issues arising from the use of audio recordings made by private individuals in the field of criminal procedure.

A szerző a kéziratot magyar nyelven nyújtotta be. Benyújtás ideje: 2026. 03. 10. Átdolgozás: 2026. 04. 07. Elfogadás: 2026. 05. 21.

Methodology: The study is based on an analysis of the current statutory framework, supplemented by a review of relevant case law and the related legal literature.

Findings: The study concludes that the current legal framework is not capable of regulating the admissibility and use of audio recordings in a satisfactory manner. This is because judicial practice and the applicable black-letter law present a contradictory picture.

Value: The study highlights the tensions between judicial practice and the current statutory provisions concerning the use of privately made audio recordings. In doing so, it may also be understood as a call addressed to the legislature to establish a clearer, more coherent and legally secure regulatory framework.

Keywords: audio recording; interception; covert information gathering; criminal procedure

Bevezető gondolatok

A rendvédelmi szervek egyik fő tevékenysége a bűncselekmények felderítése.¹ Az eredményes és hatékony munkavégzéshez a jogalkotó biztosította a megfelelő jogszabályi hátteret, melynek kiemelten fontos szerepe van a tevékenység során, hiszen az garanciális jelentőséggel bír mind az állampolgárok, mind a hatóságok részére.

Ebben a körben mindenképp említést érdemelnek a leplezett eszközök alkalmazásával történő felderítések. A leplezett eszközök alkalmazása igen szigorú jogszabályi környezetet mutat, egyben igen szűk körben alkalmazhatóak.² Álláspontom szerint ennek az oka az, hogy a leplezett eszközök alkalmazása feltételezi az érintett alapjogának a hatóság részéről történő megsértését, melynek törvényes indoka egyrészt az, hogy az elérendő cél, vagyis a bizonyíték megszerzése másként nem megvalósítható, másrészt magasabb társadalmi érdek fűződik az eszköz, módszer alkalmazásához, mint az érintett alapjogának sérelme.

A leplezett eszközök egyike a büntetőeljárás törvényben nevesített lehallgatás. Ennek kapcsán merül fel az a jogosnak tűnő kérdés, hogy amennyiben a lehallgatást „*erre feljogosított szervek a rájuk vonatkozó jogszabályokban meghatározott bűnüldözési feladataik végrehajtása céljából kizárólag az e törvényben*

¹ 1994. évi XXXIV. törvény a Rendőrségről (Rtv.) 1. §.

² Ez alatt a 2017. évi XC. törvény a büntetőeljárásról (Be.) Hatodik részben foglalt szabályozást és a 2017. évi XCIII. törvény (TIGY) rendelkezéseit értem.

meghatározott szabályok alapján alkalmazhatnak”,³ úgy tartalmilag, az ezzel azonos magánszemély által az érintett tudta és beleegyezése nélkül készített hangfelvétel felhasználásának szabályozására miért nem tért ki a jogalkotó. Úgy gondolom, hogy a magánszemély által készített hangfelvételek felhasználhatóságáról rendelkezésre álló jog- és egyéb jogirodalmi források igen csekély mennyiségűek összehasonlítva a célját tekintve igen hasonló lehallgatáshoz képest. A hangfelvételek felhasználhatóságának kérdése körében köztudomású, hogy a technikai fejlődés során a hangfelvételek készítése egyre könnyebbé válik és talán emiatt az állampolgári hajlandóság is megnövekedik a felvételek készítése iránt, emiatt elengedhetetlen a témakör jogi szabályozásának vizsgálata.

A bizonyítás rendszere a hazai jogban

Jelen tanulmány témája az érintett tudta nélkül készített hangfelvétel felhasználhatósága a büntetőeljárásokban. Az említett módon készített hangfelvétel kizárólag bizonyítási eszközként jelenhet meg az eljárásban, emiatt elengedhetetlen a hatályos büntetőeljárás törvény bizonyításra vonatkozó részeinek rövid elemzése.

Az eljárási törvény igen részletesen szabályozza a bizonyítást, illetve annak folyamatát, azonban nem hivatkozik a bizonyítás fogalmára. A fogalom ismerete nélkül, úgy gondolom, hogy jelen kutatás egészében nem értelmezhető. A törvényi definíció hiányában is szerencsés helyzetben van a kutató a bizonyítás fogalmát tekintve, hiszen a magyar büntetőjog nagyjai már kifejtették álláspontjukat erről a fogalomról (Bérces, 2018).

Amennyiben a bizonyítás fogalmát keressük, úgy a tevékenységet leginkább az alábbi tartalmi elemek foglalják össze: a múltban megtörtént valamely magatartás, annak elbíráláskori modellezése, melynek célja, hogy eldönthetővé váljon, hogy az adott magatartás ütközik-e a hatályos anyagi törvénybe vagy sem. A bizonyítást mint gyűjtőfogalmat és eljárási cselekmények összességét mondhatjuk a büntetőeljárás egyik, ha nem a legfontosabb elemének. Ennek megfelelően már a hatályos Be. alapvető szinten is szabályozza a bizonyítást.⁴ A bizonyítás kiemelkedő súlyát érintő állításomat igazolja, hogy a törvényben külön önálló részt kapott. A jogalkotó számos fejezeten keresztül határozta meg a bizonyítás kereteit és – jelen témát érintően kiemelendő – határait is.⁵

3 Be. 214. § (2) bekezdés.

4 Be. 7. §.

5 Be. Ötödik rész.

A leplezett eszközök alkalmazása – és így a bizonyítás – kapcsán az eljárási törvény fentebb hivatkozott fejezeteiben rögzített részletszabályok közül az alábbiakat lényeges kiemelni:

- A büntetőeljárási törvény megköveteli, hogy a leplezett eszközök alkalmazhatósága kérdésében döntést vagy döntéseket az eljáró szervek valósághű tényállásra alapozzák.
- A büntetőeljárási törvény határozottan megköveteli a törvényességet a bizonyítékok megszerzése és értékelése során is.
- A törvény engedi a szabad bizonyítást azzal, hogy szabadon használható fel a törvényben meghatározott minden bizonyítási eszköz, és szabadon alkalmazható minden bizonyítási cselekmény.
- A jogalkotó eltérő, korábbi fejezetben határozza meg, hogy mely szervek milyen jogosultságokkal és kötelezettségekkel járhatnak el az eljárásban.⁶

A hangfelvétel megszerzésének jogellenessége

Jelen tanulmány készítése körében a hangfelvételének módja abban a körben értelmezendő, hogy előtte azt a felvételt készítő személy nem közölte, hovatovább titkosan, a hang „tulajdonosának” tudta nélkül tette meg. Az eljárási törvény a szabad bizonyítási rendszer létét határozza meg⁷ azzal, hogy ennek korlátait is meghatározza akként, hogy a jogosulatlanul be- vagy megszerzett bizonyítékok felhasználhatóságának tilalmát kimondja.⁸ Úgy gondolom, hogy akinek a hangjáról a felvétel készül, egyértelműen jogainak lényeges sérelmét szenvedti a titkosan és ezzel egyben tiltott módon történő hang felvételével. A fentiekből így csak az a következtetés vonható le, hogy a magánszemélyek által – és legfőképp engedély nélkül – készített hangfelvétel nem lehet eszköze a bizonyításnak. Figyelemkeltő azonban, hogy ezt a szabályt részben a joggyakorlat felsőbb bírósági döntéssel áttörte, melynek kritikáját jelen munka későbbi fejezetében kívánom kifejteni.

6 Be. Hatodik rész.

7 Be. 167. § (1) bekezdés.

8 Be. 167. § (5) bekezdés.

Összehasonlítás a lehallgatás intézményével

Célszerűnek tartom lefektetni azt az alapgondolatot, hogy miként a jogosulatlanul készített hangfelvétel célja a bűncselekményt esetlegesen elkövető személy hangjának visszaidézhetősége, úgy a lehallgatás, mint a leplezett eszközök között elhelyezett módszer, ugyanezen a céllal bír. A két módszer között a jogi szabályozottság tekintetében azonban számos különbség lelhető fel, mely álláspontom szerint csak ahhoz a megállapításhoz vezethet, hogy a jogosulatlanul magánszemély által készített hangfelvétel felhasználhatósága kizárt, avagy haladéktalan jogalkotást kíván meg.

A jogi szabályozottság összehasonlítása érdekében először érdemes elemezni a leplezett eszközökre vonatkozó szabályozást, illetve az ehhez fűzött miniszteri indoklást. A hatályos eljárási törvény lehetőséget teremt a titkos, leplezett módon történő információszerzésre. Erre igen szűk körben, részletes és szigorú szabályozás mellett, csak az arra feljogosított hatóságok rendelkeznek kompetenciával azzal, hogy munkájuk folyamatos jogi kontroll alatt áll nemcsak más hatóság, hanem gyakran más hatalmi ág részéről is.^{9,10}

A törvény pontosan meghatározza a leplezett eszközök körét és azt, hogy mely szerv rendelkezik jogosítvánnyal az ilyen jellegű eljárások lefolytatására, emellett meghatározza, hogy mely esetekben és mely szerv által szorul engedélyezésre a leplezett eszközök alkalmazása, illetőleg részletesen leírja az egyes leplezett eszközök használatának szabályait.¹¹

1. számú táblázat

Összefoglaló táblázat a leplezett eszközökről

Engedélyhez nem kötött	Ügyészi engedélyhez kötött	Bírói engedélyhez kötött
Titkosan együttműködő személy	Fizetési műveletek megfigyelése	Információs rendszer titkos megfigyelése
Titkos információgyűjtés	Büntetőjogi felelősségre vonás elkerülésének kilátásba helyezése	Titkos kutatás
Csapda	Hozzájárulással alkalmazott figyelése	Hely titkos megfigyelése
Rejtett figyelés	Álvásárlás	Küldemény titkos megismerése
Személy helyettesítése	Fedett nyomozó alkalmazása	Lehallgatás
Megtévesztő információ közlése	Fedőokirat, fedőintézmény és fedőadat felhasználása	

Forrás. A szerző saját szerkesztése.

9 A rendvédelmi szervek a végrehajtó hatalomhoz tartoznak, míg a leplezett eszközök alkalmazásának egyes eseteiben az arra feljogosító engedélyt, vagy annak meghosszabbítását a bíróságok adják meg, rendelik el.

10 Be. Hatodik rész.

11 Uo.

A jogalkotó akarata egyértelmű abban a tekintetben, hogy differenciál a leplezett eszközök között. Ennek alapja az, hogy a leplezett eszközök alkalmazásának alanya mekkora jogsérelmet szenved el a bizonyítási eljárásban a hatóság ez irányú tevékenysége kapcsán. A felderítést, nyomozást végző hatóságok a törvényben meghatározott leplezett eszközöket az engedélyezés alapján három módon alkalmazhatják. A törvény szövegéből adódik és a fenti táblázatban is szemléltetem, hogy a lehallgatás olyan leplezett eszköz, melynek alkalmazhatósága a legszigorúbb engedélyezési szinthez, azaz bírói engedélyhez kötött. Ebből azt a következtetést lehet levonni, hogy bárminemű tevékenység, ahol bűncselekmény felderítése a terhelt hangjának felvételével történik, oly mértékű alapjogsérelemmel jár, amely szükségszerűségét csak a nyomozástól teljesen független és elkülönülő hatalmi ág tudja megítélni.

A törvény 214. §-ában önmagában már olyan támpontot ad a jogértelmezés kapcsán, amely kizárja a jogosulatlanul készített hangfelvétel felhasználhatóságát. A hivatkozott jogszabályhely (1) bekezdése szerint „*A leplezett eszközök alkalmazása olyan, a magánlakás sérthetlenségéhez, valamint a magántitok, a levéltitok és a személyes adatok védelméhez fűződő alapvető jogok korlátozásával járó, a büntetőeljárásban végzett különleges tevékenység, amelyet az erre feljogosított szervek az érintett tudta nélkül végeznek.*”¹²

Az idézett bekezdésből mindenképp ki kell emelni, hogy a leplezett tevékenység – ahogyan korábban hivatkoztam rá – alapjogok korlátozásával végzett tevékenység, amelyet kizárólag az erre feljogosított szervek végezhetnek. Az eljárási törvény, illetve a vonatkozó ágazati jogszabályok egyike sem említi a magánszemélyt mint feljogosított szervet. Ebből azt a következtetést lehet levonni, hogy magánszemély alapjogi korlátozással járó büñfelderítési tevékenységet nem végezhet. Erősíti az álláspontom a törvény miniszteri indoklásának azon része, mely az alábbiakat mondja ki „*A Javaslat garanciális okból kijelöli azon szervek körét, amelyek jogosultak a leplezett eszközök alkalmazására. Ezek azok a szervek, amelyek a rájuk vonatkozó jogszabályok alapján büñüldözési feladatokat látnak el. E szervek a leplezett eszközöket a büñüldözési feladataik végrehajtása céljából, a büñtetőeljárási törvényben meghatározott szabályok alapján alkalmazhatják.*”¹³

A fentebb említett jogszabályhely (2) bekezdése szerint: „*Leplezett eszközöket az erre feljogosított szervek a rájuk vonatkozó jogszabályokban meghatározott büñüldözési feladataik végrehajtása céljából kizárólag az e törvényben*

12 Be. 214. § (1) bekezdés.

13 T/13972. számú törvényjavaslat indoklással – a büñtetőeljárásról.

meghatározott szabályok alapján alkalmazhatnak.”¹⁴ Az idézetekből szintén ki kell emelni az „erre feljogosított szervek” és „bűnüldözési feladatok” fordulatokat, valamint az „e törvényben meghatározott jogszabályok alapján” történő eljárás kötelezettségét. A kiemelt fordulatokból szintén csak ugyanarra a fent megállapított következtetésre lehet jutni, azaz arra, hogy mivel a magánszemély jogszabályi szinten alapjog korlátozásra nem feljogosított és nem bűnüldözési feladatot ellátó entitás, így leplezett eszközzel folytatott tevékenysége nem megengedett. Mindezek mellett lényeges kiemelni, hogy ha el is fogadnánk azt a mindennemű jogi szabályozással ellentétes tény, hogy magánszemély nyomozhat – akár leplezett eszközökkel is – akkor sem elképzelhető, hogy bírói engedélyt kérne vagy kapna a hangfelvétel elkészítéséhez. A leplezett eszköz alkalmazhatósága során a Be. 214. § (5) bekezdése határozza meg, hogy mikor, milyen esetben alkalmazható leplezett eszköz. A hivatkozott bekezdés szerint nemcsak feltehető, hogy a leplezett eszközzel megszerezni kívánt információ vagy bizonyíték másként nem szerezhető meg és az a nyomozáshoz elengedhetetlenül szükséges, hanem ennek a feltevésnek megalapozottnak is kell lennie.¹⁵ A megalapozottsághoz azonban korábbról származó információ szükséges. Így tehát a hangfelvétel felhasználhatóságához arra lenne szükség, hogy a hangfelvétel készítője a hangfelvétel készítésekor birtokában legyen olyan információk összességnek, amely alapján megalapozottan feltételezheti, hogy a hangfelvétellel kapcsolatban megállapítható lesz a jövőben bűncselekmény elkövetése, és ez a bizonyíték másként, más módon nem lesz a jövőben sem megszerezhető. Ehhez olyan képességek – előrelátás – birtokában kellene lennie a magánszemélynek, amely feltételezi egyrészt az elmélyült büntetőjogi tudást, másrészt a kriminalisztikai gyakorlati tapasztalatot.

A jogszabály idézett és elemzett része kizárja annak a lehetőségét, sőt azzal kifejezetten ellentétes, hogy a hangfelvétel egyfajta jövőbeni biztosíték céljából készüljön, azaz abból a célból, hogy az majd egy későbbi büntetőeljárásban „ esetleg” felhasználható legyen.

Ezt az álláspontot erősítik meg a törvény miniszteri indoklásában foglaltak is, azaz „*A szabályozásnak a Javaslat által célzott, koncepcionális átalakítása azzal jár, hogy az ágazati jogszabályok alapján a tisztán bűnüldözési célú titkos információgyűjtés nem folytatható, ez alól egyedül a nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló törvény és a nemzetbiztonsági cél prioritása képez kivételt.*”¹⁶ A bírói engedélyhez kötött leplezett eszközök szabályozásának körében

14 Be. 214. § (2) bekezdés.

15 Be. 214. § (5) bekezdés.

16 T/13972. számú törvényjavaslat indokolással – a büntetőeljárásról.

érdemes kiemelni magát a folyamatot, azaz azt, hogy az engedélyezés hogyan történik, illetve milyen szabályokhoz kötött. Ezzel kapcsolatban az eljárási törvény 235–238. § szakaszainak rendelkezései irányadók. Az említett jogszabályi helyekben a jogalkotó szabályozza, hogy bár az engedélyt a bíróság adja meg, azonban az arra irányuló indítványt az ügyészség terjeszti elő. Ez a rendelkezés tovább növeli a törvényi garanciát, mintegy jogi kontrolltevékenységet azzal, hogy a nyomozást végző szervek munkáját felügyelő ügyészség az előterjesztő, nem pedig közvetlenül a nyomozást végző szerv.¹⁷ Az indítványban az ügyészségnek meg kell neveznie a leplezett eszköz alkalmazására feljogosított szervet, a nyomozás elrendelésének időpontját, az érintett személy adatait, a kezdő és befejező időpontot, valamint a részletes indoklást, hogy miért van szükség a leplezett eszköz alkalmazására és ezzel az alapjog korlátozására.¹⁸

A lehallgatásra vonatkozó szabályokat összegezve tehát megfigyelhető, hogy a leplezett eszközök alkalmazását a törvény önmaga is elismeri alapjogsértőnek, amelyet ellensúlyoz azzal, hogy a tevékenységet állami szervezetrendszerben képzeli el, pontosan meghatározva azon szerveket, amelyek tevékenységükkel ilyen jogsérelmet „okozhatnak”. Mindezek mellett a tevékenységnek keretet adott egy igen szigorú szabályozással, amely pontosan meghatározható keretrendszerbe foglalja az említett leplezett eszközökkel történő felderítési, nyomozási tevékenységet. Amennyiben a szabályozást összevetjük a tartalmilag hangsúlyozottan ugyanazt a célt szolgáló magánszemély által jogosulatlanul történő hangfelvétel készítésével, azt láthatjuk, hogy két azonos cselekmény közül az előbbi törvényi szinten szabályozott és szabályrendszere a lehető legszigorúbb módon, jogi-szakmai szűrőkön keresztül érvényesül, míg a másik alkalmazhatóságát egy jogi kötőerővel csak a legcsekélyebb mértékben bírói bírósági határozat mondja ki mindennemű törvényi szabályozás, kötöttség meghatározása nélkül. Úgy gondolom, hogy ez nem egy fenntartható állapot, és meg kell vizsgálni, hogy a bíróság ilyen jellegű jogértelmezése esetleg meghaladja-e a bírói jogértelmezést, avagy már ha kis mértékben is, de átlép a „bírói jogalkotás” medrébe.

Bírói jogértelmezés

Célszerűnek tartom vizsgálat alá vetni, hogy a hazai joggyakorlatban a hivatkozott eljárási jogszabállyal ellentétben miért használható fel mégis a jogellenesen készített hangfelvétel. A Fővárosi Ítélőtábla személyhez fűződő jog

¹⁷ Be. 236. § (1) bekezdés.

¹⁸ Be. 236. § (2) bekezdés.

megsértésének tárgyában hozott 2.Pf.21.564/2015/5/II. határozata az a jogforrás, amely lehetőséget teremt a jogellenesen készített hangfelvételek felhasználására e szerint „*A bűncselekmény elkövetését valószínűsítő, engedély nélkül készített hangfelvétel hatóságnak átadása olyan közérdek, mellyel szemben a hangfelvételhez fűződő személyiségi jog érvényesítése nem élvezhet előnyt.*”¹⁹ A Fővárosi Ítélőtábla idézett határozatának értelmezése során érdemes megvizsgálni, hogy a bírósági határozatok mikor bírnak kötőerővel a jogalkalmazókra. A jogi kötőerőt tekintve számos példát mondhatunk a bírói tevékenység keretében keletkezett forrásokat vizsgálva egészen a jogegységi határozatoktól az anonimizált határozatokig. A forrás alanya, a konkrét forrás létrehozásának módja, jellege alapján lehet különbséget tenni közöttük, azonban egy jellemzőjük bizonyosan közös, ami pedig nem más, minthogy céljuk a jog egységesítése, a jogértelmezés megkönnyítése, de semmiképp sem jogalkotás. Feladatuk a jog helyes és minden jogalkalmazó számára egységes értelmezése és nem annak felülírása.

Ennek értelmében a bíróságok a jogalkalmazás során értelmezik is a jogot. Ez a jogászok számára nem újdonság és önmagában nem jogellenes (Bragyova, 2019). Ennek során a bíró, avagy bíróság ítélezési és az ehhez szükséges jogértelmezési tevékenysége során nem léphet túl egy adott határon, azaz nem helyezkedhet más hatalmi ág szerepébe. Ezt a gondolatot látszik erősíteni Handó Tünde gondolatisága, azaz „*A bíróságoknak – legyenek akár nemzeti, akár szupranacionális szintűek – álláspontom szerint ezt a policy maker szerepet nem szerencsés felvállalniuk. Egy jogalkalmazó szerv nem azáltal válik társadalmilag fontossá vagy a jogállamiság biztosítsa szempontjából relevánssá, hogy más hatalmi ágaktól von el feladatokat, hanem ha a hatalmi ágak elválasztása szerinti saját szerepét maradéktalanul betölti. A bíróság feladata ugyanis mindig jogalkalmazói, nem pedig jogalkotói. Praetor ius facere non potest – a bíró nem alkot jogot. Még akkor sem, ha a másik két hatalmi ágnak így kényelmesebb.*” (Handó, 2019).²⁰ Az Ítélőtábla döntése álláspontom szerint úgynevezett gumi-szabályt alkot, ahol az adott helyzetben a joggyakorló számára túl széles körű lehetőséget ad annak eldöntésére, hogy a jogellenesen megszerzett bizonyíték fel nem használhatósága vagy a közérdek a fontosabb. A probléma felvetése során figyelemmel kell lenni arra, hogy a leplezett eszközök alkalmazását a fentebb tárgyaltak szerint a jogalkotó igen szűk körben csak igen szigorú szabályozás mellett tartja alkalmazhatónak és felhasználhatónak. Álláspontom szerint az Ítélőtábla döntése abban a körben lehet helyes és saját jogkörét nem túlhaladó,

¹⁹ ÍH 2015.98.

²⁰ Egyebekben akár idesorolható lenne a nullum crimen/nulla poena sine lege scripta mint büntetőjogi alapvetés is.

ha a hangfelvétel alapján indult eljárásban a később döntést hozó bíróságok a hangfelvételt mint bizonyítékot mérlegelésük során nem veszik figyelembe. Ezzel a hangfelvétel kizárólag a nyomozást megalapozó közvetett bizonyíték lehet, amely az ítélethozatal során nem kerül értékelésre.

További problémák

A jogosulatlanul készített hangfelvételek felhasználhatósága kapcsán nem kizárólag tisztán jogelméleti, de valós jogi problémák is felmerülhetnek. Az ilyen jellegű, jogsértő módon létrejött bizonyítékok általános felhasználása a mindennapi joggyakorlatra is hatást gyakorolhat. Amennyiben a büntető anyagi jog vonatkozásában vizsgáljuk a felmerülő problémákat, úgy leginkább a szabályozottság hiányát vélhetjük felfedezni. A fentebb írottak szerint – és ide nem értve a bírói joggyakorlat jogellenes tevékenységet legalizáló voltát – amennyiben egy magánszemély hangfelvételt készít másról, úgy egy alapjogot sértő magatartást valósít meg. Az ilyen jellegű magatartások megfelelnek a bűnösség fogalmának, a társadalomra bizonyosan veszélyesek, így a büntetőjogi felelősségre vonáshoz mindösszesen arra lenne szükség, hogy a 2012. évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről (Btk.). büntetés kiszabását rendelje el a cselekményhez. A kérdés mindössze annyi, hogy a jogalkotó foglalkozott-e ezzel a kérdéssel.

A Btk. 307. §-ában a jogosulatlan titkos információgyűjtést vagy leplezett eszköz jogosulatlan alkalmazását mint bűncselekményt nevesíti a jogalkotó, azonban annak alanya csak speciális alany, azaz hivatalos személy lehet.²¹ A civil szféra – értsd magánszemély – által megvalósított elkövetési magatartások kívül esnek a büntetőjog, pontosabban a jogalkotó érdeklődési területén.

Egy gondolat erejéig érdemes meghivatkozni a Btk. 422. §-ban rögzített tiltott adatszerzés bűncselekményét is, azonban a jogalkotó azt célzatos bűncselekményként rendeli büntetni, jelesen csak az büntethető e bűncselekmény elkövetése miatt, aki személyes adat, magántitok, gazdasági titok vagy üzleti titok jogosulatlan megismerése céljából szerez meg jogosulatlanul adatokat az ott leírtak szerint.²² A bűncselekmény megállapíthatósága kapcsán véleményes, hogy a később esetlegesen büntetőeljárásban felhasználni kívánt, de jogellenesen készített felvételt lehet-e bármelyik felsorolt elem között nevesíteni.

A fentiek igen jól példázzák, hogy nincs egyértelmű jogalkotói állásfoglalás és büntető tényállás arra nézve, hogy valaki hangfelvételeket készít a mások által

²¹ Btk. 307. §.

²² Btk. 422. §.

elmondottakról. Jogalkotási vagy jogpolitikai oldalról megközelítve a kérdést, meggyőződésem szerint nem lehet érdeke a hatóságoknak az, hogy eljárásaikban azt az üzenetet küldjék az állampolgároknak, hogy mindennapjaik részét képezze és egyben az igazság iránti igényük érvényesítésének eszköze legyen a hangfelvételek érintettek hozzájárulása nélküli készítése. Ennek egyik jól felismerhető indoka lehet, hogy a hangfelvételt később vitás helyzetben azt egyfajta bosszúként használhatja fel a magánszemély, amely magatartás a büntetőeljárás szellemiségével és logikájával is ellentétes lenne. Az alapgondolaton felül további eljárási kérdést vet fel, hogy ha egy hangfelvétel mint bizonyíték merül fel egy ügyben szinte garantálható, hogy annak valóságára, eredetiségére, vágatlanságára az eljárásban szereplő felek szakértő kirendelését kéri. Amennyiben az ügyekben ez a fajta nemkívánatos bizonyítási módszer elszaporodna, az egyben az állam által finanszírozott szakértői költségeket növelné, illetve előre látható bizonyítási nehézségeket vetne fel, melynek feloldása szakértőktől nem minden esetben várható. Amennyiben némileg a tiszta jogkérdésektől eltekintünk, úgy gyakorlati szempontból az alábbiak merülhetnek fel. A lehallgatások során a jogszabályi környezet garanciákat teremt, azaz nem lehet általános bűnmegelőzési szándékkal személyek nyilatkozatát, közlését rögzíteni, majd ezt követően eldönteni, hogy azzal bűncselekményt követett-e el vagy sem.²³ Ez a korábban hivatkozott célhoz kötöttség elvét sértené. Garanciális szabály továbbá, hogy a lehallgatás során az ezt végző hatóságok az egész beszélgetést teljes terjedelmében rögzítik, majd jegyzőkönyvbe foglalják, így lehetőséget teremtve visszahallgatással ellenőrizni a teljes beszélgetést, megismerni a felvevő eszközt, csatornát. Ez szintén törvényi garanciális igény, ugyanis ellenőrizhetővé válik, hogy a beszélgetésekből nem csak részletek kerülnek felvételre, nincs provokáció, nincs lehetőség félreértelmezésre, vagy esetleg a hangfelvételek megvágására.²⁴ Mindemellett a civil érdekekkel ellentétben a hatóságoknak nem áll érdekében visszaélni a lehallgatás anyagával, nem használják azt eszközként egy-egy vitás helyzetben, vagy vitás helyzetet követően. A felsorolt törvényi garanciák lényege az, hogy megelőzze a visszaélészerű joggyakorlást. A felsorolt garanciális szabályok azonban leértékelődnek és gyakorlatilag alkalmazhatatlanok abban az esetben, ha a magánszemély által készített hangfelvételek felhasználhatóságát erre vonatkozó részletes szabályozás nélkül, kizárólag a közérdekre történő hivatkozással elfogadjuk, ugyanis a magánszemélyeknek a legtöbb esetben pillanatnyi érdekük határozhatja meg

23 Értsd: a hangfelvétel pillanatában megalapozott gyanú hiányában.

24 Nem említve a közösségi médiában megjelenő mesterséges intelligenciával készült videókat, melyek alatt valódi emberek hangján mondanak el olyan mondatokat, amelyet a videóban szereplő személy sosem mondott.

a hangfelvételek készítését vagy felhasználását, melyek során a visszaélések sora – például zsarolás, bosszú – valósulhat meg.

De lege ferenda megoldási javaslatok

Álláspontom szerint elengedhetetlen a témát érintő kérdésben a törvényalkotás. A törvényalkotási tevékenység során a civil alanyi kör által rögzített hangfelvételek készítésére és alkalmazhatóságára vonatkozó részletes szabályok kidolgozására kerülhetne sor, mellyel a fent hivatkozott Ítéletábra döntése egyértelművé válhatna, és a hangfelvételek készítésének valódi törvényi garanciái kerülnének megalkotásra. A törvényalkotási folyamat során célszerűnek és elengedhetetlennek tartanám, hogy mind a Legfőbb Ügyészség, mind a Magyar Ügyvédi Kamara, az Országos Bírói Hivatal, illetve az Igazságügyi Minisztérium fejtse ki álláspontját és dolgozzon ki olyan szabályozást, amely legitimálja a jogosulatlanul készített hangfelvételek felhasználhatóságát. Ez utóbbi esetben világossá válhat, hogy mikor és milyen módon történhet az így beszerzett bizonyíték törvényes felhasználása, vagy ellentétesen, mikor kizárt a felhasználás.

A szabályozás kapcsán érdemesnek tartom kitérni a következőkre:

- A hangfelvétel készítését követően legfeljebb 30 napig lehessen azt felhasználni, ezzel elkerülve a jogilag értelmezhetetlen bosszú intézményét.
- Csak olyan hangfelvétel felhasználhatóságát tegye lehetővé a hatóság, melyből egyértelműen kiderül, hogy az teljes és nem manipulált, és ezek bizonyítása a hangfelvétel készítőjét terhelje.
- A jogosulatlanul készített hangfelvétel kizárólag a nyomozás elrendelésének képezhesse alapját, önálló bizonyítékként ne legyen felhasználható.
- A hangfelvétel jogosulatlan készítését, amennyiben az határidőn belül nem kerül bemutatásra a hatóság előtt, a törvény önálló tényállással rendelje büntetni.
- Kizárólag olyan bűncselekmények esetén képezhesse a nyomozás alapját, melyek büntetési tétele a 8 év szabadságvesztést meghaladja.

Összefoglalás

A mindennapokban elterjedni látszik, hogy az állampolgárok a számukra könnyedén hozzáférhető technikai eszközökkel jogosulatlanul hangfelvételeket készítenek. Ez a fajta tevékenység számos veszélyt rejt a büntetőeljárás bizonyítást érintő szakaszára. Jelenleg a hatályos eljárási törvény alapján olyan

bizonyíték nem használható fel az eljárásban, amely az érintett jelentős érdeksérelmével jött létre. Tekintettel arra, hogy az eljárási törvény a leplezett eszközök szabályzásánál kifejti, hogy a hang reprodukciós célból történő felvétele jelentős érdeksérelmet jelent, így a jogosulatlanul készített hangfelvétel az eljárásban nem lenne felhasználható. Megítélésem szerint a törvényi szintű szabályozással némileg ellentétesen hat a Fővárosi Ítéltábla határozata, mely fentebb hivatkozott ítéletében kifejtette, hogy ha a bizonyításra más lehetőség nem nyílik, akkor a jogosulatlanul készített hangfelvétel – közérdekre hivatkozással – is bizonyítékként felhasználható. Úgy gondolom, hogy a döntés ezzel egyrészt a jogszabállyal ellentétes rendelkezést tartalmaz, másrészt a joggyakorlat számára nem megfelelő „gumiszabályt eredményez”, ezzel túl nagy teret engedve a jogalkalmazó értelmezésének. Álláspontom szerint az említett ellentmondás feloldására a jogbiztonság mindenkori megőrzésének céljából elengedhetetlen szükség van, mely kizárólag törvényalkotással vagy törvény-módosítással érhető el.

Felhasznált irodalom

- Bérces V. (2018). A büntetőperbeli bizonyítás alapfogalmainak dogmatikai megközelítései a hazai jogtudományban. *Iustum Aequum Salutare*, 14(1), 19-32.
- Bragyova A. (2019). A bírósági ítélet alkotmányellenessége. In Gábor Zs. (Szerk.), *Az Alaptörvény érvényesülése a bírói gyakorlatban II.* (pp. 104-118). HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft.
- Handó T. (2019). *Az Országos Bírósági Hivatal Elnökének beszéde a Magyarország EU-csatlakozásának 15. évfordulója alkalmából rendezett ünnepi konferencián.*

Alkalmazott jogszabályok

2012. évi C. törvény A büntetőtörvénykönyvről
2017. évi XC. törvény A büntetőeljárásról
2017. évi XCIII. törvény A titkos információgyűjtés szabályainak az új büntetőeljárási törvény-nyel összefüggő, továbbá a bírósági végrehajtás során a sértettnek megítélt polgári jogi következtetések kielégítési sorrendjére vonatkozó rendelkezések módosításáról
- T/13972. számú törvényjavaslat indokolással - a büntetőeljárásról

Bírósági határozatok jegyzéke

ÍH 2015.98

A cikk APA szabály szerinti hivatkozása

Pokker Z. P. (2026). Gondolatok a magánszemély által készített hangfelvételek felhasználhatóságáról a büntetőeljárásokban. *Belügyi Szemle*, 74(8), 2229–2242. <https://doi.org/10.38146/bsz-ajia.2026.v74.i8.pp2229-2242>

Nyilatkozatok

Összeférhetetlenség

A szerző nem jelentett összeférhetetlenséget.

Finanszírozás

A szerző nem kapott pénzügyi támogatást a kutatáshoz, a szerzőséghez és/vagy a cikk publikálásához.

Etikai nyilatkozat

Jelen cikkhez nem kapcsolódik adatkészlet.

Nyílt hozzáférésről szóló tájékoztatás

A közlemény nyílt hozzáféréssel, a Creative Commons Attribution–NonCommercial–NoDerivatives 4.0 International License (CC BY-NC-ND 4.0) feltételei szerint jelenik meg. A közlemény változatlan formában, nem kereskedelmi célból, bármely médiumban és formátumban szabadon megosztható és újraközölhető, feltéve, hogy az eredeti szerző(k), a közlés helye és a licenc hivatkozása megfelelően feltüntetésre kerül. Módosított vagy átdolgozott változat terjesztése, valamint kereskedelmi célú felhasználása nem megengedett.

Levelező szerző

A cikk levelező szerzője Pokker Zoltán Péter, aki a pokkerzoltan@gmail.com e-mail címen érhető el.